

Олена Симоненко,

кандидат політичних наук, старший науковий співробітник,
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Голосіївський просп., 3, Київ, 03039, Україна
e-mail: ellena.wwws@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-8698-9280>

**ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД КОМУНІКАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
БІБЛІОТЕК: СУЧАСНА ПРАКТИКА ТА НОВІ ВИКЛИКИ**

У статті досліджено сучасні практики комунікаційних процесів у зарубіжних бібліотеках. Висвітлено напрями перетворення бібліотек як суспільного інституту, побудованого на системі цифрових інформаційних комунікацій. Розглянуто, як бібліотеки можуть сприяти більш ефективній політиці органів державної влади. Окреслено потенціал зарубіжних бібліотек у системі політичних комунікацій. Акцентовано увагу на тому, що оскільки бібліотеки є тими організаціями, які мають високу оцінку довіри у суспільстві, то проведення громадських обговорень саме в приміщенні бібліотек сприятиме підвищенню рівня довіри громадськості до органів влади та налагодженню більш ефективної комунікації між ними. Зроблено висновок про те, що пріоритетне місце в діяльності зарубіжних бібліотек посідає взаємодія із суспільством та органами державної влади.

Ключові слова: бібліотека, комунікація, політико-комунікативна взаємодія, органи державної влади, цифрова інформація.

У сучасному інформаційному суспільстві комунікацію, загалом, можна розглядати як панацею від усіх соціальних катаклізмів, оскільки вона забезпечує загальну поінформованість різних соціальних суб'єктів, сприяє формуванню єдиної системи цінностей і тим самим допомагає порозумінню в суспільних відносинах і взаємодіях.

Водночас розбудова демократичного суспільства та суспільства знань неможлива без відкритого доступу до інформації, однаково рівних умов для інтелектуального розвитку та самореалізації усіх членів громади. Установою, яка може взяти на себе ці функції, є бібліотека. Адже вона є однією з інституцій, що сприяють демократизації суспільства.

Таким чином, зміни, що відбуваються, потребують інноваційних підходів до роботи бібліотечних закладів. Сучасні реалії ставлять бібліотеку перед необхідністю постійно і гнучко змінюватися: удосконалю-

вати структуру обслуговування, запроваджувати нові сервіси, послуги та продукцію, розширювати сфери взаємодії між бібліотеками та іншими установами. До того ж, оскільки новітні технології надають нові можливості для взаємозв'язку громадян із владою, бібліотеки стають важливим компонентом забезпечення доступу до державної інформації.

З огляду на це передові бібліотеки світу активно використовують інноваційні форми роботи, намагаються стати найпопулярнішим місцем для комунікації влади та суспільства, для навчання і відпочинку, створюють нові шляхи для ефективної роботи.

У цьому контексті доречно згадати про те, що з позиції демократії саме комунікація є ключовим елементом під час формування суспільства, у якому громадяни й держава відчують взаємозв'язок. Завдяки комунікації відбувається створення довірливих відносин між зацікавленими сторонами, формування правильних очікувань з боку громадськості та налагодження партнерських стосунків між суб'єктами комунікації. Під час такої комунікації формується громадська думка.

Комунікаційна політика демократичного суспільства побудована на дебатах та дискусіях, які є в основі поняття деліберативної демократії, тобто «дорадчого процесу», «дорадчої демократії». Філософську основу моделі деліберативної демократії, або «демократії обговорення», становить комунікативна теорія Ю. Габермаса [1], згідно з якою сучасна модель взаємин держави і громадян має вибудовуватися не за традиційним принципом суб'єктно-об'єктних відносин (керуючі-керовані), а на механізмах «комунікативної поведінки», тобто суб'єктно-суб'єктних відносин, на принципах визначення рівноправності як людини державної, так і людини «приватної». Головною демократичною процедурою за таких умов стає «діалогова комунікація» влади і вільної громадськості, а результатом – досягнення компромісу. Деліберативна модель передбачає широку участь громадян у політичному процесі, сприяє підвищенню рівня їхньої політичної обізнаності та відповідальності [2, с. 66].

Через призму комунікації владу розглядає і М. Кастельс. У праці «Влада комунікації» він зауважує, що для ефективного здійснення влади потрібна не фізична сила, насилля та примус, які знищують взаємодію між людьми, а комунікація, яка сприяє творенню соціальних інституцій та прийняттю важливих рішень [3, с. 33].

Загалом системні дослідження комунікації розпочинаються на початку ХХ ст. через потребу вивчити модифікацію процесів спілкування в межах політичних умов, які склалися, що зумовлено зміною структури інформаційного процесу, розуміння ефективності комунікації. Наприклад,

у працях Г. Блумера, Х. Кентріла, Дж. Геллапа, Д. Хардінга проведено перші емпіричні дослідження впливу мас-медіа на громадську думку, політичних установок громадян, процесу здійснення громадською думкою управлінської функції тощо [2, 4–6].

Залежно від сфери дослідження (соціологія, політологія, психологія, лінгвістика тощо) науковці обирають різні аспекти тлумачення поняття «комунікація». Американські вчені Ф. Денс та К. Ларсон [7], проаналізувавши 126 визначень терміна «комунікація», виділили три основні інтерпретації: 1) комунікація є засобом зв'язку будь-яких об'єктів матеріального та духовного світу як конкретна структура (підхід орієнтовано на вивчення комунікативних засобів з метою їх застосування для реалізації соціальних функцій); 2) комунікація – це взаємодія, у процесі якої суб'єкти обмінюються інформацією; якщо суб'єктами є люди, то така комунікація перетворюється у спілкування (тлумачення стосується соціальної комунікації, особливо міжособистісної комунікації); 3) комунікація – передача та масовий обмін інформацією з метою впливу на суспільство чи його складові компоненти (тлумачення пов'язане з проблемами впливу масової комунікації на розвиток суспільних відносин) [2, с. 17].

Що до комунікаційної діяльності бібліотеки, то зауважимо, що вона обов'язково передбачає стратегічний характер, тобто передбачає застосування наукового підходу, зокрема проведення аналізу проблеми, визначення мети, цільових груп, стратегії, методів і каналів, а головне – планованість і результативність. На ці переваги й специфіку бібліотек порівняно із традиційними інструментами здійснення процесу комунікації, наголошували дослідники В. Горовий [8], Т. Гранчак [9], О. Онищенко [10], Ю. Половинчак [11], В. Струнгар, Л. Чуприна, Я. Шрайберг та ін.

У контексті соціально-комунікаційної теорії бібліотечної діяльності розглядали В. Ільганаєва, М. Слободяник, Ю. Соляров, А. Соколов та ін.

Комунікаційні аспекти діяльності бібліотечно-інформаційних структур висвітлювалися також у працях М. Дворкіної, А. Чачко та ін.

Проте можливості діалогу громадян із владою через посередництво бібліотек, а також узагальнення досвіду сучасної зарубіжної бібліотечної практики потребують додаткових спеціальних досліджень і наукового осмислення.

Отже, метою статті є вивчення зарубіжного досвіду бібліотек у системі політико-комунікаційних взаємодій, а також ефективних форм їхньої співпраці з органами державної влади та суспільством для підвищення якості такої комунікації в діяльності вітчизняних бібліотек.

Сьогодні термін «комунікаційна політика» активно використовують як практики, так і теоретики PR, маркетингу, журналістики, комунікативістики тощо [8–12]. Різноманітні фінансові та комерційні організації були першими, хто почав розробляти власну комунікаційну політику як ефективний засіб спілкування з громадськістю.

Тож очевидно, що комунікаційна політика має базуватися на стратегічних цілях та завданнях відповідної установи. І під час вибудовування комунікативної політики мають бути знайдені відповіді на такі запитання: кому повідомляти?, що повідомляти?, чому/навіщо повідомляти?, чого ми прагнемо досягти?, якою ціною? [2, с. 53].

У свою чергу, комунікаційну політику бібліотеки можна тлумачити як інструмент для взаємодії влада – громада, що обов'язко передбачає налагодження зворотного зв'язку. Характерною рисою комунікаційної політики бібліотек є використання комунікативних потоків для конструювання соціальної реальності, маневрування ресурсами з метою формування ефективної взаємодії між владою та суспільством. Крім того, комунікаційна політика передбачає тривалий вплив на цільову аудиторію з метою забезпечення сприятливого ставлення до інформації, що пропонується, та до джерела інформування.

Отже, комунікаційна політика бібліотек – це перспективний напрям дій бібліотечних структур, що спирається на обґрунтовану стратегію використання системи комунікаційних засобів, адже без адекватної інформаційної та комунікаційної підтримки неможливий процес ефективного діалогу між владою та суспільством.

Актуальність пропонованого дослідження полягає у переосмисленні питання діяльності та перспектив бібліотек зі зміщенням акцентів на принципи їх участі у процесі діалогу влада – громада.

Тим часом очевидно, що за умов, коли інформація швидкими темпами переходить у цифровий формат, відповіддю бібліотек на виклики цифрової епохи можуть і мають стати наступні дії: забезпечення доступу, відбір і просування найбільш цінних для користувачів інформаційних джерел у всіх форматах при пріоритеті джерел у цифровій формі; реалізація освітніх програм і консультативного сервісу з інформаційної культури; освітньо-просвітницька діяльність, що сприяє оперативній адаптації громадян до постійних змін зовнішнього середовища; надання простору, покликаного об'єднувати громадян для обговорення і прийняття рішень з актуальних для них тем; створення середовища, яке б стимулювало інноваційність мислення і розвиток творчих здібностей. Наприклад, зарубіжні бібліотеки, шукаючи нові засоби залучення громадян,

користуються нововведеннями, які, здавалося б, прямо не стосуються місії і функцій бібліотек. Так, у США бібліотеки пропонують послуги, які в нашій свідомості з бібліотекою поки що, на жаль, мало пов'язані. Наприклад, крім надання доступу до мережі «Інтернет», що, звичайно, практикується і в Україні, існує такий незвичний для нас вид послуг як допомога у заповненні онлайн-форм для людей, які шукають роботу. Саме завдяки впровадженню в роботу бібліотек подібних послуг та нових сервісів книгозбірні не втрачають своєї популярності. До речі, на це вказували і викладачі Школи бібліотечного менеджменту Університету Емпорії (Канзас, США) під час візиту до України з метою знайомства з досвідом роботи українських книгозбірень [13, с. 38].

Разом з тим автор звертає увагу на те, що прикладом ефективного забезпечення партнерської взаємодії у сфері реалізації інформаційно-комунікаційної політики між владою та суспільством можна вважати і розвиток електронного урядування із широким використанням у процесі його здійснення інформаційного потенціалу бібліотечних установ. Питання використання бібліотечно-інформаційного потенціалу щодо електронного урядування є багатоаспектним і складним, воно стосується багатьох напрямів функціонування системи державної влади усіх рівнів. Варто сказати, що метою розбудови інформаційної інфраструктури електронного урядування є розвиток електронних інформаційних комунікацій між владними структурами, органами місцевого самоврядування та суспільством на основі широкого використання інформаційно-комунікаційних технологій і бібліотек у тому числі.

Сьогодні концепції урядування та демократії зазнали серйозних змін через очікування того, що уряд має бути відкритим для демократичної підзвітності й широкої участі. А бібліотеки мають значний потенціал для цих двох сфер через доступ до даних та знань і можливість їх ефективного використання.

Задоволення інформаційних потреб у сфері державного управління є основою діяльності бібліотек органів державної влади та управління і визнається міжнародною професійною спільнотою як окремий, особливий вид діяльності, який характеризується наданням специфічних видів послуг у відповідь на особливі інформаційні потреби представників державної влади та управління. Зокрема, Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій (IFLA), яка є незалежною міжнародною неурядовою організацією і об'єднує асоціації бібліотек, бібліотекарів та бібліотечні й інформаційні організації з більш ніж 140 країн світу, у документі «Керівні принципи для бібліотек урядових департаментів» (Guidelines

for Libraries of Government Departments) звертає особливу увагу на бібліотеки, які здійснюють свою діяльність у структурі органів державної влади та управління і надають інформацію політичним діячам, урядовим службовцям [14, 15].

До того ж бібліотечно-інформаційна діяльність у процесі розвитку електронного урядування, пов'язаного з удосконаленням електронних інформаційних комунікацій органів державної влади, сприяє активізації участі громадян у державному управлінні.

У цьому контексті слід зазначити, що чітке визначення шляху розвитку держави й так само чітке та ґрунтовне його роз'яснення населенню, забезпечення зворотного зв'язку з метою оцінювання сприйняття та підтримки громадянами обраних напрямів реформ і вживаних заходів – це запорука стабільності будь-якої держави. Це, зокрема, підкреслювала канцлер Німеччини А. Меркель у своєму виступі на 51-й Мюнхенській конференції з безпеки [16]. Комунікація стає невід'ємною частиною сучасних демократичних режимів: 1) уможливаючи участь громадськості у прийнятті рішень та контроль за діями влади; 2) являючи собою процес двостороннього обміну інформацією, забезпечуючи відкритість влади для громадськості та, навпаки, – громадськості для влади; 3) викликаючи довіру громадян до влади та надаючи владі можливість отримати підтримку; 4) набуваючи ознак інструменту, що стабілізує суспільні відносини [17]. Відтак, комунікативна діяльність органів державної влади на сьогодні є вимогою часу. Її реалізацію багато в чому можуть взяти на себе бібліотеки.

Саме в бібліотеках створено інформаційно-аналітичні підрозділи, інформаційні управління, відділи комунікацій, пресслужби, пресцентри, управління і центри громадських зв'язків тощо.

У цьому контексті для вдосконалення вітчизняної бібліотечної практики в інформаційному процесі розвитку електронного урядування заслуговує на увагу досвід бібліотек зарубіжних країн.

Наприклад, у країнах ЄС розвиток електронного урядування ґрунтується на принципах електронної демократії, тому впровадження нових підходів у бібліотечну практику в інформаційному процесі розвитку електронного урядування відбувається відповідно до державного поступу. Наприклад, в Естонії під час парламентських виборів і виборів органів місцевого самоврядування виборці мають змогу, використовуючи організаційний та технічний потенціал бібліотек на основі інформаційно-комунікаційних технологій, здійснити свій вибір. Електронні вибори проводяться за кілька днів до традиційних «паперових» і є способом

голосування на принципах електронної демократії. У Латвії Вентспільська головна бібліотека впровадила організаційні, техніко-технологічні підходи, що дають змогу користувачам пройти авторизацію для отримання електронного цифрового підпису, який є унікальним електронним підтвердженням ідентифікації особи та додається до електронного документа. Відповідно до законодавства при спілкуванні з державними та місцевими органами влади разом з електронним підписом має використовуватися штамп часу (Time Stamp), електронним чином фіксуючи та підтверджуючи час підписання конкретного документа. Електронний підпис є електронним форматом, еквівалентним підпису на паперовому документі, поставленому вручну, і він підтверджує належність конкретній фізичній особі, яка представляє юридичну особу [18].

У 2016 р. Фінляндія ухвалила закон, у якому сказано, що бібліотеки мають сприяти прояву активної громадянської позиції, демократії і свободи вираження а також підтримувати рівний доступ до інформації у будь-якій формі, в якій вона представлена. Як зазначено в повідомленні про цей закон, бібліотека і демократичне суспільство Фінляндії ніколи не були настільки близькі одне до одного [18].

Проведений аналіз комунікацій у деяких державах світу свідчить про наявність стратегії розвитку комунікацій суб'єктів державного управління. Так, у Словенії, як зазначають спеціалісти, ще до приєднання до ЄС громадянам надавалась інформація про ЄС та події, які там відбуваються, з метою підвищення знань населення про справи ЄС. Спочатку громадянам надавалась інформація по телефону і на вебсайті, потім відкрили єдиний контакт-центр. Також інформація поширювалась електронною поштою та шляхом безкоштовних публікацій і презентацій. За допомогою мобільних бібліотек та інформаційного офісу (які стали складовою «євроавтобуса») відбувалося інформування населення найбільш віддалених територій держави [19].

Як показує практика зарубіжних держав, особливої уваги заслуговує парламентська комунікація з громадянами через посередництво бібліотек. Зарубіжні бібліотеки вже надають відчутну допомогу владним структурам у їх інформаційному забезпеченні.

Розглянемо найбільш суттєві моменти, пов'язані з практикою політико-комунікативної діяльності бібліотек із парламентами в зарубіжних країнах.

Наприклад, цікавим є досвід Уганди. Тут Національна академія наук організовує зустрічі можновладців з науковцями з метою забезпечення позитивного впливу на процеси вироблення політики шляхом пошуку

належного обґрунтування. Зазвичай запрошення отримують близько сімдесяти політиків (обрані парламентарі, парламентські чиновники, урядові агенції, представники громадських організацій тощо). Це сприяє прийняттю поінформованих рішень щодо важливих суспільних проблем. При цьому важливу роль у такій співпраці відіграють бібліотеки, та зокрема – їхні інформаційно-аналітичні служби.

У Чилі члени парламенту можуть звернутися до бібліотеки з проханням дати відповідь, як ті чи інші конкретні проблеми були вирішені у законодавстві інших країн світу [20].

В Ісландії стенограми парламентських засідань оприлюднюються протягом кількох днів після дати їх проведення; парламент відповідає на запити з боку громадськості, у чому йому допомагають бібліотека та дослідницькі підрозділи; транскрипти парламентських сесій і повна документація по законодавству з 1995 р., індекси всіх документів з 1928 р., а також відскановані документи з 1961 р. доступні на парламентському вебсайті [18].

У цьому контексті можна стверджувати, що зарубіжні бібліотеки активно співпрацюють з парламентами. На важливу роль бібліотек у супроводі роботи сучасного парламенту вказує й аналіз структури апаратів парламентів різних країн, який дає змогу виділити кілька моделей організаційного співвідношення бібліотек та інформаційно-аналітичних служб, які беруть участь у роботі парламенту. Цю проблематику детально розкрито у праці «Досвід політико-комунікативних практик зарубіжних бібліотек з органами державної влади» [20] та доведено, що зарубіжні бібліотеки в сучасних умовах стали важливою складовою інформаційної інфраструктури своїх держав.

Інший важливий момент – у системі цифрових інформаційних комунікацій доступність зв'язку між різними країнами, структурними підрозділами органів державної влади, за певних умов, породжує виклики для роботи бібліотек і дослідницьких служб, оскільки може суттєво змінити фокус і призначення їхньої роботи. Так, О. Чебаненко в праці «Інформаційний супровід роботи сучасних парламентів» зазначає: «Латинська Америка традиційно страждала від географічної ізоляції від решти світу, однак нова епоха цифрової комунікації означає, що наразі парламенти та парламентські бібліотеки регіону можуть спокійно слідкувати за подіями за кордоном і користуватися глобальними базами даних для національних потреб. Якщо враховувати компаративну природу політичного процесу у Латинській Америці, яка передбачає постійні спроби переймати успішні моделі розвитку від інших країн, прагнення

парламентарів та інших чиновників отримувати доступну зараз інформацію щодо найкращих зарубіжних практик, законодавства та підходів до законотворення є дуже активним. За таких умов основним викликом для парламентських бібліотек стає спроможність шукати, оцінювати та робити доступною інформацію на різних мовах, яка постійно змінюється та передбачає знання певного історичного, соціального, політичного та правового контексту» [21].

У контексті забезпечення обміну інформацією між парламентськими бібліотеками та дослідницькими службами різних країн цікавими є приклади створення інтегрованих баз даних, які дають змогу користуватися парламентськими інформаційними ресурсами всього світу, а також доповнювати національні каталоги та бази даних за рахунок інформаційного та експертного потенціалу інших парламентів.

Отже, виходячи із зарубіжного досвіду, можна сказати, що комунікаційна політика держав за участі бібліотек охоплює: 1) розробку та вдосконалення законодавства, яке забезпечує не лише свободу інформації, а й захист державної інформації від зловживання ЗМК, як міжнародних, так і національних – незалежної преси, радіо, ТБ, які належать приватним організаціям та власникам; 2) широкий розвиток інформаційної державної інфраструктури; 3) різноманітні форми, методи та способи впливу державних органів на масову комунікацію; 4) взаємну інтеграцію тих, хто продукує інформацію, та тих, хто її споживає (влада – бібліотека – громада).

Аналіз нових форм роботи бібліотек світу дає змогу сформулювати висновок про те, що для органів державної влади бібліотеки слугують ефективним каналом інформаційного обміну, що допомагає налагодити довірливий діалог із громадянами й отримати зворотний зв'язок, підвищити рівень довіри громадян до органів влади. Отже, зарубіжні бібліотеки виступають партнерами органів влади, забезпечуючи їхні інформаційні потреби та надаючи доступ населенню до офіційної та соціально значущої інформації.

Завершуючи, слід звернути увагу на те, що сучасне світове бібліотечне співтовариство активно шукає нові ідеї, форми і методи роботи, впроваджує інновації, щоб бути затребуваним населенням. Цей досвід різних країн світу може виявитися корисним джерелом ідей та ініціатив для багатьох вітчизняних бібліотек.

Список бібліографічних посилань

1. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство / пер. з нім. А. Онишка. Львів : Літопис, 2000. 319 с.
2. Карпчук Н. Засади комунікаційної політики: досвід країн-членів Європейського Союзу. Луцьк : Вежа-Друк, 2015. 440 с.
3. Кастельєс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура М., 2000. 608 с.
4. Грачев М. Н. Политика: коммуникационное измерение. Тула : Изд-во Тульского гос. пед. ун-та им. Л. Н. Толстого, 2011. 172 с.
5. Кобелев О. М. Інформаційна аналітика в структурі бібліотечної діяльності в Україні : монографія. Харків : ХДАК, 2012. 246 с.
6. Матвієнко О., Цивін М. Бібліотеки органів державної влади: специфіка завдань діяльності. *Вісн. держ. служби України*. 2012. № 1. С. 22–26.
7. Симоненко О. Інформаційно-аналітичний супровід у забезпеченні ефективності функціонування політичного лідерства: роль бібліотек. *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського*. Київ, 2017. Вип. 46. С. 197–207.
8. Горовий В. Соціальні інформаційні комунікації, їх наповнення і ресурс / наук. ред. Л. А. Дубровіна. Київ, 2010. 360 с.
9. Гранчак Т. Бібліотека в інформаційному супроводі управління суспільними процесами: політико-комунікаційний аспект. Київ, 2014. 184 с.
10. Онищенко О., Дубровіна Л., Горовий В. Електронні інформаційні ресурси бібліотек у піднесенні інтелектуального і духовного потенціалу українського суспільства. Київ, 2011. 232 с.
11. Половинчак Ю. Зарубіжний досвід представлення бібліотеками досягнень національної правової думки. *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського*. Київ, 2012. Вип. 33. С. 170–179.
12. Давидова І. О. Бібліотечне виробництво в інформаційному суспільстві. Харків : ХДАК, 2005. 295 с.
13. Чуканова С. Українські бібліотеки очима американських студентів. *Бібл. форум України*. 2011. № 3. С. 37–39.
14. Запровадження комунікації органів державної влади : зб. матеріалів наук.-практ. конф. Київ : Фенікс, 2016. 192 с.
15. Стратегія розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України» (проект). URL: <http://ula.org.ua/ua/news/3182-stratehiia-rozvytku>

bibliotechnoi-spravy-v-ukrainido-2025-roku-iakisni-zminy-bibliotek-zadlia-zabezpechennia-staloho-rozvytku-ukrainy (дата звернення: 28.01.16).

16. German Chancellor Merkel at Munich Security Conference: video. URL: <http://www.c-span.org/video/?324248-1/german-chancellor-angela-merkel-russian-foreignminister-sergey-lavrov-munich>.

17. Тихомирова Є. Б. PR як інструмент демократичного глобального управління: національний аспект. *Розвиток демократії та демократична освіта в Україні: Матеріали II міжнар. наук. конф.* (Одеса, 2002 р.). Київ : Ай Бі, 2003. С. 511–520.

18. Бібліотека в освітньому просторі. Інноваційна діяльність в бібліотеках (за матеріалами фахових публікацій). Інформ. бюл. для працівників бібліотек ВНЗ II I–IV рівнів акредитації державної форми власності Хмельницької обл. № 22. Хмельницький : ХНУ, 2016. 96 с.

19. Драгомирецька Н. М., Кандагура К. С., Букач А. В. Комунікативна діяльність в державному управлінні. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017. 180 с.

20. Симоненко О. Досвід політико-комунікативних практик зарубіжних бібліотек з органами державної влади. *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського*. Київ, 2019. Вип. 53. С. 203–212.

21. Чебаненко О. Інформаційний супровід роботи сучасних парламентів. *Лабораторія законодавчих ініціатив*. 2010. URL: http://parlament.org.ua/upload/docs/Parliamentary_inf-support.pdf.

References

1. Habermas, Yu. (2000). *Strukturni peretvorennia u sferi vidkrytosti: doslidzhennia katehorii hromadianske suspilstvo* [The Structural Transformations in the Public Sphere: An Inquiry into a Category of Bourgeois Society]. (A. Onyshko, Trans). Lviv: Litopys [in Ukrainian].

2. Karpchuk, N. (2017). *Zasady komunikatsiinoi polityky: dosvid krainchleniv Yevropeiskoho Soiuzu* [Fundamentals of Communication Policy: The Experience of EU Member States]. Lutsk : Vezha-Druk [in Ukrainian].

3. Kastels, M. (2000). *Informatsionnaia epokha: ekonomika, obshchestvo i kultura* [Information Age: Economics, Society and Culture]. Moscow [in Russian].

4. Grachev, M. (2011). *Politika: kommunikatsionnoie izmerenie* [Politics: the communication dimension]. Tula: Izdatelstvo Tulskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo universiteta imeni L. N. Tolstogo [in Russian].

5. Kobieliiev, O. M. (2012). *Informatsiina analityka v strukturі bibliotechnoi diialnosti v Ukraini* [Information analytics in the structure of library practices in Ukraine]. Kharkiv: KhDAK [in Ukrainian].

6. Matviienko O. (2012). Biblioteky orhaniv derzhavnoi vlady: spetsyfika zavdan diialnosti [Libraries of public authorities: specificity of activity tasks]. *Visnyk derzhavnoi sluzhby Ukrainy – Bulletin of the Civil Service of Ukraine*, issue 1, pp. 22–26 [in Ukrainian].

7. Symonenko, O. (2017). Informatsiino-analitychnyi suprovid u zabezpechenni efektyvnosti funktsionuvannia politychnoho liderstva: rol bibliotek [Information and Analytical Support in Ensuring the Effectiveness of Political Leadership Functioning: the Role of Libraries]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 46, pp. 197–207 <https://doi.org/10.15407/np.46.197> [in Ukrainian].

8. Horovyi, V. (2010). Sotsialni informatsiini komunikatsii, yikh napovnennia i resurs [Social information communications, their content and resource]. L. A. Dubrovina (Ed.). Kyiv [in Ukrainian].

9. Hbranchak, T. (2014). Biblioteka v informatsiinomu suprovodi upravlinnia suspilnymy protsesamy: polityko-komunikatsiynyi aspekt [Library in information support of public processes management: political and communication aspect]. Kyiv [in Ukrainian].

10. Onyshchenko, O. S., Dubrovina, L. A., Horovyi, V. M. et al. (2011). Elektronni informatsiini resursy bibliotek u pidnesenni intelektualnogo i dukhovnogo potentsialu ukrainskoho suspilstva [Electronic information resources of libraries in raising the intellectual and spiritual potential of Ukrainian society]. Kyiv [in Ukrainian].

11. Polovynchak, Yu. (2012). Zarubizhnyi dosvid predstavlenia bibliotekamy dosiahnen natsionalnoi pravovoi dumky [Foreign libraries experience in presenting the achievements of national legal opinion]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 33, pp. 170–179 [in Ukrainian].

12. Davydova, I. O. (2005). Bibliotechne vyrobnytstvo v informatsiinomu suspilstvi [Library production in the information society]. Kharkiv: KhDAK. [in Ukrainian].

13. Chukanova, S. (2011). Ukrainski biblioteky ochyma amerykanskyykh studentiv [Ukrainian libraries through the eyes of American students]. *Bibliotechnyi forum Ukrainy – Library Forum of Ukraine*, issue 3, pp. 37–39 [in Ukrainian].

14. Zaprovadzhennia komunikatsii orhaniv derzhavnoi vlady : vyklyky ta zavdannia [Introducing communication with public authorities] (2016). *Naukovo-praktychna konferentsiia (4 lystopada 2015 r.) – Scientific and Practical Conference*. Kyiv: Feniks [in Ukrainian].

15. Stratehiia rozvytku bibliotechnoi spravy v Ukraini do 2025 roku «Yakisni zminy bibliotek zadlia zabezpechennia staloho rozvytku Ukrainy» (proiekt) [Strategy for development of the librarianship in Ukraine up to 2025 «Qualitative changes in libraries for sustainable development in Ukraine» (project)]. (n.d.). *ula.org.ua*. Retrieved from <http://ula.org.ua/ua/news/3182-stratehiia-rozvytku-bibliotechnoi-spravy-v-ukrainido-2025-roku-iakisni-zminy-bibliotek-zadlia-zabezpechennia-staloho-rozvytku-ukrainy> [in Ukrainian].

16. German Chancellor Merkel at Munich Security Conference: video/ (2015). Retrived from <http://www.c-span.org/video/?324248-1/german-chancellor-angela-merkel-russian-foreignminister-sergey-lavrov-munich>.

17. Tykhomyrova Ye. (2003). PR yak instrument demokratychnoho hlobalnogo upravlinnia: natsionalnyi aspekt [PR as a tool for democratic global governance: a national dimension]. Proceedings from The Democracy Development and Democratic Education in Ukraine: *II mizhnarodna naukova konferentsiya (Odesa, 2002 r.) – 2 nd International Scientific Conference* (pp. 511–520). Kyiv: Ai Bi [in Ukrainian].

18. Biblioteka v osvithnomu prostori. Innovatsiina diialnist v bibliotekakh (za materialamy fakhovykh publikatsii) (2016). [Library in the educational space. Libraries innovative practices (on professional publications)]. *Informatsiyni biuleten dlia pratsivnykiv bibliotek vyshchyykh navchalnykh zakladiv III–IV rivniv akredytatsii derzhavnoi formy vlasnosti Khmelnytskoyi oblasti – Information Bulletin for Employees of Libraries of Higher Educational Institutions of III–IV Levels of Accreditation of the State Form of Ownership of Khmelnytsky Region*, no. 22. Khmelnytsky [in Ukrainian].

19. Drahomyretska, N. M., Kandahura, K. S., Bukach, A. V. (2017). Komunikatyvna diialnist v derzhavnomu upravlinni [Communicative activities in public administration]. Odesa [in Ukrainian].

20. Symonenko, O. (2019). Dosvid polityko-komunikatyvnykh praktyk zarubizhnykh bibliotek z orhanamy derzhavnoi vlady [Experience of political and communicative practices of foreign libraries with state authorities]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 53, pp. 203–212 <https://doi.org/10.15407/np.46.197> [in Ukrainian].

21. Chebanenko, O. (2010). Informatsiyni suprovid roboty suchasnykh parlamentiv [Information support of modern parliaments]. Laboratoriia zakonodavchykh initsiatyv – Laboratory of Legislative Initiatives. Retrived from http://parlament.org.ua/upload/docs/Parliamentary_inf-support.pdf (accessed 28.10.2018) [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 03.01.2020.

Olena Symonenko,

PhD (Political Science), Senior Researcher,

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine

3 Holosiivskiy Ave., Kyiv 03039, Ukraine

e-mail: ellena.wwws@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-8698-9280>

Foreign Experience of Libraries Communication Policy:**Current Practice and New Challenges**

The article examines modern practices of communication processes in foreign libraries. The directions of transformation of libraries as a public institute based on the system of digital information communications are considered. The article illustrates how libraries can contribute to a more effective policy of state authorities. The potential of foreign libraries in the political communication system is outlined. Attention is drawn to the fact that since libraries are those organizations that enjoy a high level of trust among community members, public discussions, especially in the premises of libraries, will increase public confidence in authorities and create more effective communication. The analysis of new forms of libraries work in the world makes it possible to conclude that for public authorities, libraries serve as an effective channel of information exchange, which allows to establish a trusting dialogue with citizens and to have feedback, to increase the level of citizens' trust in the authorities. Therefore, foreign libraries are authorities partners, meeting their information needs and providing the public with official and socially important information. In conclusion, it should be noted that the world library community is now actively seeking new ideas, forms and methods of work, innovating in order to be in demand. This experience from around the world can be a useful source of ideas and initiatives for many libraries. It is concluded that interaction between the public and state authorities is a priority in foreign libraries activity.

Keywords: library, communication, political and communication interaction, public authorities, digital information